

Mestské lesy v Bratislave

Cesta mládeže 4, 831 01 Bratislava

Monitorovacia správa

Fauna, flóra, biotopy a chránené územia

1996 - 2005

2006

1 Biologické podmienky

Podávajú stručný, ale ucelený prehľad o súčasnom stave živej prírody BLP. Rozbor z hľadiska výskytu rastlinstva, živočíchov, či prírodných pomerov cez lesnícku typológiu je rozhodujúci pre návrh biologickej prestavby porastov. Rozbor pôsobenia abiotických či biotických škodlivých činiteľov ako aj imisií na prostredie BLP je dôležité pre návrh opatrení na prevenciu či odstránenie ich nežiadúcich účinkov na les a jeho prostredie.

1.1 Rastlinstvo a biotopy

Územie BLP podľa Dostálovho členenia kveteny v ČSSR leží vo fytogeografickej oblasti:

Carpaticum occidentale – oblasť západokarpatskej kveteny.

Oblasť *Carpaticum occidentale* zastupuje podoblasť, alebo obvod slovenskej predkarpatskej kveteny *Praecarpaticum slovacum* s okresom Malé Karpaty, do ktorého je pričlenená aj pahorková časť Devínskej Kobyly.

Zo Zlatníkovho členenia fytocenóz v zmysle typologickom sa územie BLP nachádza v oblastiach 9. Západoslovenských prahôr a nevápnitých hornín (Malé Karpaty) a časť 16. Západoslovenských vápnitých hornín (Devínska Kobyla).

Oblasť Devínskej Kobyly má podobný charakter ako iné vápencové časti Malých Karpát. Ostali tu väčšinou hlavné pôvodné dreviny ako dub, hrab, buk. Rôznu prímies tvoria borovica, breza, príp. iné. V dôsledku toho sa zachovala v bylinnom podraсте väčšina pôvodných druhov. Zastúpené sú rastlinné druhy od heliofytov (slnkomilných bylín) po sciofyty (tieňomilné druhy), v prevahe ako mezotrofné druhy na sprašových hlinách.

V oblasti Malých Karpát je na základe klimatickej menlivosti veľká pestrosť druhov. Na teplejších J, JV, JZ a Z svahoch, hlavne v dubových svetlejších porastoch prevládajú mezotrofné rastlinné druhy heliofytného a hemiheliofytného charakteru, napr.: lipnica lúčna (*Poa pratensis*), kostrava ovčia (*Festuca ovina*), marulka obyčajná (*Calamintha clinopodium*), zvonček broskyňolistý (*Campanula persicifolia*), lipkavec pravý (*Galium verum*), medovka medovkolistá (*Melittis melisophyllum*) a ďalšie.

V porastoch na relatívne chladnejších lokalitách, kde sa uplatňuje aj buk, príp. hrab, sa objavujú aj hemisciofytné druhy ako napr.: pľúcnik lekársky (*Pulmonaria officinalis*), brečtan popínavý (*Hedera helix*), lipkavec lesný (*Galium sylvaticum*), ostrica chlpatá (*Carex pilosa*) a ďalšie. Na extrémnejších lokalitách s kyslejšou pôdnou reakciou sa vyskytujú napr.: chlpaňa belasá (*Luzula nemorosa*), metlica krivoľaká (*Deschampsia flexuosa*), smľz trst'ovitý (*Calamagrostis arundinacea*), vres obyčajný (*Calluna vulgaris*) a iné.

Stanovištia s vlhšími pôdami sprevádzajú rastlinné druhy hygropyty, napr.: ostrica lesná (*Carex sylvatica*), kozia noha (*Aegopodium podagraria*), netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*) a iné.

Na chladnejších stanovištiach a vo vyšších polohách prevažne v bučinách sú v prevahe sciofytné druhy ako napr.: marinka voňavá (*Asperula odorata*), zubačka cibul'konosná (*Dentaria bulbifera*), kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), kopytník európsky (*Asarum europeum*) a ďalšie.

Lokality skeletnaté so zásypovou zeminou a hrebeňové lokality pokrývajú aj heminitrofilné a nitrofilné druhy. Podobne schádzajú do úžľabín a údolí, kde sprevádzajú splavované humusové zeminy. Ide napr. o: žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*), cesnačka lekárska (*Alliaria officinalis*), hluchavka žltá (*Lamium galeobdolon*) a ďalšie.

Roztrúsene sa na niektorých pomerne izolovaných lokalitách nachádza aj vzácny listnatec čipkový (*Ruscus hypoglossum*).

Na základe vlastných botanických mapovaní a lesníckych typologických máp boli na tomto území identifikované Biotopy boli klasifikované podľa Katalógu biotopov Slovenska (Stanová, Valachovič, 2002). Sledované územie zahŕňa biotopy:

Ls 5.1	9130	Bukové a jedľovo – bukové kvetnaté lesy
Ls 5.2	9110	Kyslomilné bukové lesy
Ls 2.1		Dubovo – hrabové lesy Karpatské
Ls 3.5.2	9110*	Sucho a kyslomilné dubové lesy – časť B
Ls 1.3	91E0*	Jaseňovo – jelšové podhorské lužné lesy.
Ls 4	9180*	Lipovo – javorové sutinové lesy

Ls 5.1 Bukové a jedľovo – bukové kvetnaté lesy **Biotop európskeho významu**

Mezotrofné a eutrofné porasty bukov s pomerne bohatým, viacvrstvovým bylinným podrastom tvoreným typickými lesnými sciofytnými s vysokými nárokmi na pôdne živiny. Vyskytujú sa na rôznom geologickom podloží, na miernejších svahoch so sklonom do 20°, na hlbokých až stredne hlbokých pôdach, trvalo vlhkých, s dobrou humifikáciou, hlavne typu kambizemí. V porastoch jednoznačne dominuje buk lesný (*Fagus sylvatica*) s charakteristickým vysokým zápojom korún a slabo vyvinutým krovinovým poschodím, ktoré tvoria prevažne zmladzujúce jedince, ojedinele aj baza čierna (*Sambucus nigra*), lieska obyčajná (*Coryllus avellana*) a lykovec jedovatý (*Daphne mezereum*).

Hrab obyčajný (*Carpinus betulus*) sa miestami udržiava len vďaka svojej výbornej výmladnosti, na skeletnatejších pôdach sa uplatňuje aj javor horský a mliečny (*Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*), lipa malolistá (*Tilia cordata*) a čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*). Pri hromadení bukového opadu je typická nízka pokryvnosť bylinnej etáže, do 15 %. V podraсте dominuje ostrica chpatá (*Carex pilosa*), uplatňujú sa aj chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), papraď samčia (*Dryopteris filix-mas*), lipkavec marinkový (*Galium odoratum*) a ďalšie, typický jarň aspekt tvoria zubačka cibul'konosá (*Dentaria bulbifera*) a snežienka jarňá (*Galanthus nivalis*).

Porasty bukových kvetnatých lesov pokrývajú najväčšiu časť územia Mestských lesov. Zodpovedajú im jednotky lesníckej typológie: 3302, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3312, 3313, 3314, 3317, 3402, 3403.

Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy **Biotop európskeho významu**

Kyslomilné bukové porasty sa nachádzajú na minerálne chudobných horninách, najmä na kremencoch. Sú floristicky chudobné a jedince *Fagus sylvatica* sú nižšieho vzrastu

a celkovo vykazujú nižšiu vitalitu ako jedince na mezofilnom substráte. Pôdy sú väčšinou plytké, skeletnaté rankre. Krovinné poschodie býva slabo vyvinuté, tvoria ho najmä zmladzujúce jedince hlavných drevín. V podraсте prevažujú acidofilné a oligotrofné druhy, najmä metlica krivolaká (*Avenella flexuosa*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), smlz trst'ový (*Calamagrostis arundinacea*), v najextrémnejších polohách aj čučoriedka obyčajná (*Vaccinium myrtillus*) a vres obyčajný (*Calluna vulgaris*). Pokryvnosť typických bučinových druhov je nižšia.

Výskyt Kyslomilných bukových lesov je viazaný na oblasti kyslého substrátu na chrbtoch a svahoch. Obklopené sú mezofilným bukovým lesom (Ls 5.1) Zodpovedajú im jednotky lesníckej typológie: 3102, 3103, 3301, 3311.

Ls 2.1 Dubovo – hrabové lesy Karpatské Biotop národného významu

Porasty duba zimného (*Quercus petraea*) a hrabu (*Carpinus betulus*), najčastejšie s prímiesou buku (*Fagus sylvatica*) a čerešne vtáčeť (*Cerasus avium*) menej ďalších drevín (*Tilia cordata*, *Fraxinus excelsior*). Nachádzajú sa na rôznorodých geologických podložiach a hlbších pôdach typu kambizemí s dostatkom živín. Relatívnu rôznorodosť stanovištných pomerov odráža aj charakter podraсте – mezofilnejšie polohy, najmä bázy svah pokrýva typ s ostricou chlpatou (*Carex pilosa*) a inými typickými mezofytmi, najmä lipkavec voňavý (*Galium odoratum*), lipkavec lesný (*Galium sylvaticum*), kostihoj hľuznatý (*Symphytum tuberosum*), plúcnik lekársky (*Pulmonaria officinalis*), hrachor jarný (*Lathyrus vernus*), konvalinka voňavá (*Convallaria majalis*), fialka (*Viola reichenbachiana*) a pod. Suchšie a výslnnejšie polohy obsadzujú typy s lipnicou hájnou (*Poa nemoralis*) a medničkou jednokvetou (*Melica uniflora*), kde sa okrem vyššie spomenutých druhov vo väčšej miere uplatňujú aj niektoré svetlo- a teplomilnejšie druhy, napr. medunica medovkolistá (*Melittis melisophyllum*). Pre tento biotop je typický výrazný jarný aspekt – snežienka jarná (*Galanthus nivalis*), veternica iskerníkovitá (*Anemone ranunculoides*), pečeňovník trojlaločný (*Hepatica nobilis*), chochlačka dutá (*Corydalis cava*), chochlačka plná (*Corydalis solida*), veterník žltuškolistý (*Isopyrum thalictroides*), cesnak medvedí (*Allium ursinum*) a ďalšie druhy.

Porasty dubovo-hrabových lesov hraničia s jelšovými podhorskými lužnými lesmi a na druhej strane s kvetnatými bučinami, do ktorých často veľmi plynulo prechádzajú. Hranice medzi nimi sú tak často problematické. Zodpovedajú im jednotky lesníckej typológie: 2302, 2304, 2305, 2307, 2311, 2312, 2315, 2402.

Ls 3.5.2 Sucho a kyslomilné dubové lesy – časť B Prioritný biotop európskeho významu

Edaficky podmienené xerofilné acidofilné dubiny s dominantným dubom zimným (*Quercus petraea*) na minerálne chudobných horninách (kremence). Pôdy sú plytké rankre, vyskytujúce sa na extrémnych reliéfových tvaroch (skalnatých rebrách) a južných svahoch. Porasty sú rozvoľnené, nízke, krovinné poschodie je málo vyvinuté. V bylinnej etáži sa uplatňujú hlavne druhy lipnica hájna (*Poa nemoralis*), medunica medovkolistá (*Melittis melisophyllum*), chlpaňa hájna (*Luzula luzuloides*), jastrabník múrový (*Hieracium murorum*), zvonček broskyňolistý (*Campanula persicifolia*), metlica krivolaká (*Avenella flexuosa*), kostrava ovčia (*Festuca ovina*).

Dubovo – cerové lesy pokrývajú prevažne rebrá na svahoch s dostatkom slnka, tvoria maloplošné porasty roztrúsené v rôznych častiach záujmového územia, často sa vyskytujú nad

pásmom bukových lesov (inverzia vegetácie) kde nachádzajú lepšie podmienky ako na dne údolia. Zodpovedajú im jednotka lesníckej typológie 1312.

Ls 1.3 Jaseňovo – jelšové podhorské lužné lesy **Prioritný biotop európskeho významu**

Porasty v užších údolných nivách menších riek a potokov ovplyvňovaných povrchovými záplavami alebo podmáčané prúdiacou podzemnou vodou. Pôdy sú hlinité, stredne ťažké, niekedy oglejené, humózne, s dostatkom živín. Hlavnými drevinami sú jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*), vyskytuje sa tu aj brest (*Ulmus minor*). Porasty bývajú viacposchodové, krovinné poschodie je druhovo bohaté, tvoria ho baza čierna (*Sambucus nigra*), čremcha obyčajná (*Padus avium*) a kalina obyčajná (*Viburnum opulus*).

V bylinnej etáži sa uplatňujú nitrofilné a hygrofilné druhy, typické sú najmä kozia noha hostcová (*Aegopodium podagraria*) a miestami ostrica traslicovitá (*Carex brizoides*) ďalej sa tu vyskytujú napr. žihľava dvojdomá (*Urtica dioica*), cesnačka lekárska (*Alliaria officinalis*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), hluchavka žltá (*Lamium galeobdolon*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), čistec lesný (*Stachys silvatica*), záružlie močiarné (*Caltha palustris*) a niektoré ďalšie druhy.

Jaseňovo – jelšové lužné lesy sa vyskytujú po celej dĺžke toku Vydrice, od prameňa v najsevernejšej časti záujmového územia až po Druhý kameňolom a ojedinele aj v nižších častiach toku. Ich šírka je rôzna, od niekoľkých metrov v oblasti horného toku až po cca 20 metrov v oblastiach kde sa alúvium rozširuje, hlavne v okolí Tretieho kameňolomu. Rozsiahlejšia jelšina lemuje aj menší tok pozdĺž Peknej cesty a úzke pásy jelšín sa vyskytujú takmer popri všetkých významnejších prítokoch Vydrice. Zodpovedá im jednotka lesníckej typológie 0901.

V rámci tohto biotopu sa miestami bodovo vyskytujú prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách (Pr 2). Sú to spoločenstvá tienistých pramenísk a potôčikov lesného stupňa. Asociácie tvoria navzájom prechodné typy, ale vždy ich charakterizuje vyššia pokryvnosť cievnatých rastlín ako machorastov. Reakcia pôdy a vody je neutrálna až slabo kyslá. Okolité lesné spoločenstvá tvoria najčastejšie jelšiny, dubohrabiny a hlavne bučiny.

Pramenisko tohto typu sa nachádza v najsevernejšej časti záujmového územia, v oblasti prameňov Vydrice. Predstavuje dôležitý biotop pre život a reprodukciu veľkého množstva druhov bezstavovcov a obojživelníkov a tiež zdroj pitnej vody a lovný biotop pre mnohé druhy stavovcov.

Ls.4 Lipovo – javorové sutinové lesy **Prioritný biotop európskeho významu**

Azonálne, edaficky podmienené spoločenstvo zmiešaných javorovo – jaseňovo – lipových lesov na svahových, úžľabinových a roklínových sutinách. Vyskytujú sa na minerálne bohatších silikátových horninách. Veľkú diverzitu drevín zvyšujú vtrúsené druhy z okolitých zonálnych spoločenstiev. Krovinové poschodie je dobre vyvinuté, v bylinnej etáži sa dominantne uplatňujú nitrofilné a heminitrofilné druhy.

Sutinové lesy sú najviac zastúpené na svahoch spadajúcich z vrcholu Kamzíka na sever, a tiež na svahoch popri červenej značke v úseku medzi Tromi dubmi a Máriiným prameňom. Zodpovedajú im jednotky lesníckej typológie: 3502, 3503.

1.2 Lesnícka typológia

Poskytuje obraz o výskyte, rozšírení a vlastnostiach lesných biocenóz ako aj vlastnostiach ich prostredí.

Lesné spoločenstvá na území BLP sa nachádzajú v troch vegetačných stupňoch (ďalej len lvs) a to od dubového po bukový. Plošné zastúpenie jednotlivých lvs ukazuje nasledujúca tabuľka:

1. D u b o v ý lesný vegetačný stupeň			
Hosp. súbor lesných typov - HSLT	Skupina lesných typov - slt	Lesný typ	Výmera v ha
101 – Extrémne vápencové dúbavy	CoQ – Drieňová dúbava	1602	2,40
	FQ – Ostricovo buková dúbava	2309	0,26
	Spolu:		2,64
205 – Kyslé bukové dúbavy	FQ - Zakyslená buková dúbava	2301	2,25
	FQ – Presychavá medničková buková dúbava	2303	1,35
	FQ – Živná medničková buková dúbava	2311	0,90
	Spolu:		4,50
208 – Sprašové bukové dúbavy	CoQ – Drieňová dúbava	1602	5,99
	FQ – Ostricovo buková dúbava	2309	16,08
	FQ – Živná ostricová buková dúbava	2312	1,73
	FQ – Buková dúbava s javorom	2402	3,09
	QF – Medničková dubová bučina	3304	2,31
	QF til – Medničkovo-bažanková dubová bučina s lipou	3402	0,58
	Spolu:		29,79
209 – Suché bukové dúbavy	FQ – Presychavá lipnicová buková dúbava	2302	0,63
	FQ – Presychavá medničková buková dúbava	2303	60,36
	FQ – Medničková buková dúbava s chlpaňou	2304	24,17
	FQ – Kamenitá lipnicová buková dúbava s chlpaňou	2305	1,52
	FQ – Lipnicová buková dúbava s chlpaňou	2306	10,12
	FQ – Živná medničková buková dúbava	2311	13,81
	Fq v – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina vst.	3102	0,44
	QF – Medničková dubová bučina	3304	0,36
	Spolu:		111,41
211 – Živé bukové dúbavy	Fq n – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina nst.	2102	1,78
	FQ - Zakyslená buková dúbava	2301	2,78
	FQ – Presychavá medničková	2303	15,43

	buková dúbrava		
	FQ – Medničková bukovaná dúbrava s chlpaňou	2304	10,76
	FQ – Kamenitá lipnicová bukovaná dúbrava s chlpaňou	2305	3,16
	FQ – Lipnicová bukovaná dúbrava s chlpaňou	2306	2,90
	FQ – Živná medničková bukovaná dúbrava	2311	346,17
	FQ – Živná ostricová bukovaná dúbrava	2312	175,63
	FQ – Bukovaná dúbrava s javorom	2401	0,51
	FQ – Bukovaná dúbrava s javorom	2402	9,58
	Fq v – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina vst.	3102	16,65
	QF – Chlpaňová dubová bučina	3301	1,88
	QF – Medničková dubová bučina	3304	47,43
	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	24,70
	QF – Zavlhčená dubová bučina	3307	2,92
	QF – Nitrofilná dubová bučina	3308	2,22
	Fp n – Chlpaňová bučina nst	3311	2,71
	Fp n – Ostricová bučina nst	3312	8,80
	Fp n – Marinková bučina nst	3314	12,01
	Spolu:		688,12
295 – Kyslé bukované dúbravy (ochranného rázu)	Fq n – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina nst.	2102	2,98
	FQ – Medničková bukovaná dúbrava s chlpaňou	2304	2,38
	FQ – Živná medničková bukovaná dúbrava	2311	0,60
	Spolu:		5,96
296 – Kamenité bukované dúbravy s javorom (ochranného rázu)	FQ – Bukovaná dúbrava s javorom	2401	2,29
	Spolu:		2,29
305 – Kyslé dubové bučiny	FrAl – Jaseňová jelšina	901	2,95
	FQ – Živná medničková bukovaná dúbrava	2311	16,06
	FQ – Živná ostricová bukovaná dúbrava	2312	5,38
	Fq v – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina vst.	3102	6,37
	QF – Chlpaňová dubová bučina	3301	25,94
	QF – Ostricovo-chlpaňová dubová bučina	3302	2,69
	QF – Medničková dubová bučina	3304	15,07
	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	6,81
	QF – Kysličková dubová bučina	3306	1,50

	QF – Zavlhčená dubová bučina	3307	2,70
	Fp n – Chlpaňová bučina nst	3311	37,25
	Fp n – Ostricová bučina nst	3312	2,04
	Fp n – Marinková bučina nst	3314	1,99
	QF til – Medničkovno-bažanková dubová bučina s lipou	3402	1,02
	Spolu:		127,78
310 – Svieže dubové bučiny	FrAl – Jaseňová jelšina	901	0,75
	FQ – Medničková buková dúbava s chlpaňou	2304	0,58
	FQ – Živná ostricová buková dúbava	2312	2,33
	FQ – Buková dúbava s javorom	2402	3,57
	Fq v – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina vst.	3102	3,82
	Fq v – Chlpaňová kyslá dubová bučina vst.	3103	1,46
	QF – Ostricovo-chlpaňová dubová bučina	3302	16,95
	QF – Medničková dubová bučina	3304	12,05
	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	15,45
	QF – Zavlhčená dubová bučina	3307	1,21
	QF – Nitrofilná dubová bučina	3308	2,26
	Fp n – Chlpaňová bučina nst	3311	7,79
	Fp n – Ostricová bučina nst	3312	67,40
	Fp n – Zubačková bučina nst	3313	26,67
	QF til – Medničkovno-bažanková dubová bučina s lipou	3402	7,10
	Spolu:		169,39
	311– Živné dubové bučiny	FrAl – Jaseňová jelšina	901
FQ – Medničková buková dúbava s chlpaňou		2304	3,78
FQ – Kamenitá lipnicová buková dúbava s chlpaňou		2305	0,74
FQ – Lipnicová buková dúbava s chlpaňou		2306	0,56
FQ – Živná medničková buková dúbava		2311	69,11
FQ – Živná ostricová buková dúbava		2312	45,11
FQ – Buková dúbava s javorom		2401	3,39
FQ – Buková dúbava s javorom		2402	8,96
Fq v – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina vst.		3102	17,89
Fq v – Chlpaňová kyslá dubová bučina vst.		3103	0,74
QF – Chlpaňová dubová bučina		3301	16,61
QF – Ostricovo-chlpaňová dubová		3302	19,45

	bučina		
	QF – Medničková dubová bučina	3304	491,97
	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	737,38
	QF – Kysličková dubová bučina	3306	13,19
	QF – Zavlhčená dubová bučina	3307	6,45
	QF – Nitrofilná dubová bučina	3308	34,16
	QF – Kamenitá medničková dubová bučina	3310	5,14
	Fp n – Chlpaňová bučina nst	3311	17,65
	Fp n – Ostricová bučina nst	3312	46,81
	Fp n – Zubačková bučina nst	3313	12,39
	Fp n – Marinková bučina nst	3314	107,17
	QF til – Chlpaňovo-bažanková dubová bučina s lipou	3401	3,95
	QF til – Medničkovovo-bažanková dubová bučina s lipou	3402	16,30
	QF til – Ostricovo-bažanková dubová bučina s lipou	3403	72,98
	Tac n – Kamenitá lipová javorina nst	3502	6,41
	Spolu:		1765,83
313 - Vlhké dubové bučiny	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	0,35
	QF – Zavlhčená dubová bučina	3307	4,89
	Fp n – Chlpaňová bučina nst	3311	0,20
	Spolu:		5,44
316 – Kamenité dubové bučiny s lipou	Fq v – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina vst.	3102	0,99
	QF – Chlpaňová dubová bučina	3301	0,33
	QF – Ostricovo-chlpaňová dubová bučina	3302	0,83
	QF – Medničková dubová bučina	3304	1,40
	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	2,37
	QF til – Chlpaňovo-bažanková dubová bučina s lipou	3401	6,36
	QF til – Medničkovovo-bažanková dubová bučina s lipou	3402	14,63
	QF til – Ostricovo-bažanková dubová bučina s lipou	3403	1,96
	Tac n – Kamenitá lipová javorina nst	3502	1,59
	Spolu:		30,45
323 – Jaseňové jelšiny	FrAl – Jaseňová jelšina	901	10,46
	QF – Chlpaňová dubová bučina	3301	0,08
	QF – Ostricovo-chlpaňová dubová bučina	3302	0,41
	QF – Medničková dubová bučina	3304	2,23

	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	0,91
	Fp n – Chlpaňová bučina nst	3311	1,11
	Fp n – Ostricová bučina nst	3312	0,31
	Spolu:		15,51
395 – Extrémne kyslé dubové bučiny (ochranného rázu)	Fq n – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina nst.	2102	2,40
	FQ – Živná medničková buková dúbava	2311	1,27
	FQ – Buková dúbava s javorom	2402	1,48
	Fq v – Metlicovo-čučoriedková kyslá dubová bučina vst.	3102	36,02
	Fq v – Chlpaňová kyslá dubová bučina vst.	3103	1,46
	QF – Ostricovo-chlpaňová dubová bučina	3302	4,44
	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305	8,55
	Fp n – Chlpaňová bučina nst	3311	1,35
	Fp n – Marinková bučina nst	3314	0,49
	QF til – Medničkovovo-bažanková dubová bučina s lipou	3402	3,09
	Spolu:		60,55
	396 – Kamenité dubové bučiny s lipou (ochranného rázu)	QF – Ostricovo-marinková živná dubová bučina	3305
QF til – Medničkovovo-bažanková dubová bučina s lipou		3402	3,38
Spolu:			3,76
Úhrnom les:			3023,42

Najteplejší 1. lvs sa nachádza na malom území Devínskej Kobyly, v poraste 1210 o výmere 2,64 ha. Ostatné relatívne teplejšie lokality, ktoré sú najbližšie k dosahu panónskej klímy (najmä svahy na teplejších expozíciách), prináležia spoločenstvám 2. lvs. Prevláda tu dub nad bukom na výmere 842,02 ha. Najväčšiu výmeru zaberá 3. lvs – 2178,80 ha v ktorom prevláda už buk nad dubom.

Lesné spoločenstvá vedľa rozlíšenia podľa vegetačných stupňov sú ako typologické jednotky – lesné typy súčasne zoskupené podľa ekologickej povahy do skupín lesných typov a ďalej do radov a súborov. Zastúpenie podľa radov je nasledovné:

Rad A – kyslý

Zastúpenie kyslého radu na území BLP je pomerne nízke – 93 ha. Porasty v 2. lvs tvorí skupina lesných typov (ďalej len slt) Fageto quercinum gradus inferiora (nižší stupeň) s prevahou duba zimného a malou prímiesou buka. Väčšinou sa jedná o ochranné porasty o celkovej výmere 21,85. Podobne je to aj s 3. lvs, kde sa vyskytuje Fageto quercinum gradus superiora (vyšší stupeň), kde je vyrovnané zastúpenie buka a duba, alebo prevaha buka. Výmera v 3. lvs je 71,15 ha.

Rad B – živný

Spoločenstvá prislúchajúce k živnému radu vykazujú v zastúpení prevahu. V 1. lvs je zastúpenie minimálne a to len na 0,26 ha.

V 2. lvs v rámci značne rozšírenej slt Fageto – Quercetum (buková – dubina) vyskytuje celá škála lesných typov. Nachádzajú sa najmä v nižších a teplejších okrajových partiách na svahových reliéfoch skláňajúcich sa nad obcami Lamač, Rača a tiež mesta Bratislava. Pôdy sú prevažne mierne vlhké, vo zvrškoch presychavé najmä v letnom období, preto vyhovujú pestovaniu duba s prímесou kolísavého zastúpenia buka. Pre bylinný podrast je charakteristická prevaha dubinných druhov nad bučinovými, hlavne trávovité druhy (*Poa nemoralis*, *Melica uniflora*). Celkovo zaberá v 2. lvs 915,50 ha.

Živné spoločenstvá v 3. lvs vykazujú najväčšie rozšírenie – 1812,26 ha, pri ktorom sa uplatňujú dve slt a to: Querceto – Fagetum (dubová – bučina) a Fagetum pauper gradus inferiora (bučina nižšieho stupňa). Prvá z nich nadväzuje na slt 2. lvs s pokračovaním na lokality s vlhšou a chladnejšou klímou. Bylinný podrast zvyšuje zastúpenie bukových druhov ako *Asperula odorata*, *Dentaria bulbifera* a iné. V drevinovom zložení porastov tu má väčšie uplatnenie buk. Druhá slt zaberá hlavne strmšie od juhu odvrátené svahy hlbších úžľabín a dolín, ktoré sa vyznačujú chladnejšou mikroklimou. Buk sa presadzuje už vo výraznej dominancii s možnosťou prímеси duba. Bylinná pokryvnosť je len 25%, pretože bukové porasty sú zapojené.

Rad B/C – prechod zo živného do nitrofilného

Na území BLP zastupujú spoločenstvá dve slt a to Fageto – Quercetum acerorum (buková dúbrava s javorom). V 3. lvs sa pridáva slt Querceto – Fagetum tiliosum (buková dúbrava s lipou). Vo fytoocenózach popri základných druhoch príbuzných slt pristupujú heminitrofilné a nitrofilné druhy, hlavne *Alliaria officinalis*, *Mercurialis perennis*. Popri hlavných drevinách buka a duba sa uplatňujú v zvýšenej prímеси cenné listnáče (javor, jaseň a lipa). Celková výmera radu je 164,22 ha.

Rad C – nitrofilný – javorový

Výskyt týchto spoločenstiev je na území BLP pomerne malý. Okrem oblasti Kobyly sa nachádzajú ostrovkovite na výmere 8 ha. Zaujímajú lokality s extrémnymi stanovišťami. Vyskytuje sa tu najmä slt Tilieta – Aceretum gradus inferiora (lipová javorina nižšieho stupňa) patriaca 3. lvs. Drevinové zloženie tvorí buk s cennými listnáčmi, najmä javor horský, javor mliečny, jaseň, lipa a tiež dub.

Rad D- zvláštneho rázu – vápencový

Na území BLP sa vyskytuje taktiež v minimálnom množstve 8,39 ha. Jedná sa o slt Corneto Quercetum (drieňová dúbrava) s prevahou duba, hlavne na stanovištiach ochranného rázu. V bylinnom podraсте sa výrazne uplatňujú druhy lesostepné, stepné a skalných štrbín.

Súbor a – kyslý

Na území BLP sa nevyskytuje.

Súbor c – živný

Spoločenstvá tohto súboru prezentuje iba slt Fraxineto – Alnetum (jaseňová jelšina) s malým plošným zastúpením 21,89 ha, nakoľko výskyt sa obmedzuje na hnedé glejové pôdy potočných alúvíí, zaujímajúc úzke pásy pozdĺž potokov. Lokality podmáčané tečúcou vodou podmieňujú bujný rast vegetácie ako *Carex acutiformis*, *Aegopodium podagraria*, *Oxalis acetosella* a iné. Najpodstatnejšou drevinou je tu jelša lepkavá, prímес môže tvoriť jaseň, prípadne cenné listnáče.

4.3. Živočíšstvo

Územie BLP v správe MLB je súčasťou Malých Karpát, ktoré zo zoogeografického hľadiska patria do zóny listnatých lesov. V území sa vyskytujú viaceré druhy živočíchov, ktoré sú typické pre tieto spoločenstvá listnatých lesov, v menšej miere sú tu zastúpené aj druhy tečúcich a stojatých vôd.

Bezstavovce

Fauna bezstavovcov je veľmi bohatá a druhovo významná. Najväčší počet druhov patrí k eurosibírskej faunistickej zložke. Pozornosť si zasluhuje najmä výskyt viacerých chránených **druhov národného a európskeho významu:**

Z chrobákov (Coleoptera) je to napr. roháč veľký (*Lucanus cervus*), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), veľmi vzácne aj fúzač alpský (*Rosalia alpina*), fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*) a pižmovec hnedý (*Osmoderma eremita*). Z vážok (Odonata) sa tu hojne vyskytuje žltो-čierno zfarbený pásikavec (*Cordulegaster heros*), ktorý patrí k našim najväčším vážkam. Jeho larvy žijú vo Vydrici zahrabané v dnových sedimentoch. Z kôrovcov (Crustacea) sa v strednom toku Vydrice vyskytuje vzácny rak riavový (*Austropotamobius torrentium*), ktorého výskyt je tu unikátny v rámci celého Slovenska.

Ryby

Fauna rýb nebola doteraz na území BLP podrobnejšie skúmaná, vzhľadom na charakter prirodzených vodných biotopov (potok Vydrica s prítokmi) tu však možno predpokladať len výskyt pomerne nenáročných, druhovo chudobných rybích spoločenstiev. V rybníkoch sa chovajú niektoré hospodársky významné druhy rýb, napr. kapre, šťuky a zubáče.

Obojživelníky a plazy

Najmä v blízkosti vodných tokov a na vlhkých miestach sa vyskytuje salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*) a skokan hnedý (*Rana temporaria*), v lesných porastoch aj vo väčšej vzdialenosti od vody žije ropucha obyčajná (*Bufo bufo*). Na brehoch rybníkov žije skokan zelený (*Rana esculenta*). Ojedinele sa môžu vyskytnúť aj ďalšie druhy obojživelníkov, ako napr. rosnička zelená (*Hyla arborea*) alebo skokan štihly (*Rana dalmatina*), ktoré tu však zväčša nenachádzajú vhodné biotopy. Z plazov je na území BLP pomerne hojný len slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), ktorý patrí k typickým lesným druhom. Oveľa vzácnejšia je jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), ktorá uprednostňuje nelesné plochy, prípadne ekotonové spoločenstvá. V okrajových častiach BLP možno ešte na takýchto biotopoch veľmi vzácne stretnúť aj jaštericu zelenú (*Lacerta viridis*). Pozornosť si zasluhuje aj výskyt vzácnej užovky stromovej (*Elaphe longissima*) a ešte vzácnejšej užovky hladkej (*Coronella austriaca*), ktoré takisto uprednostňujú takéto nelesné biotopy. Zriedkavo sa vyskytuje aj užovka obojková (*Natrix natrix*), ktorá však uprednostňuje menšie vodné plochy s plytkými brehmi zarastenými litorálnou vegetáciou.

Vtáky

V území bolo zaznamenaných viac ako 50 druhov vtákov, z ktorých väčšina sa tu vyskytuje aj v hniezdnom období. Najčastejšie sa vyskytujúce druhy vtákov:

Slovenské meno	Vedecké meno
bocian čierny	<i>Ciconia nigra</i>
kačica divá	<i>Anas platyrhynchos</i>
včelár lesný	<i>Pernis apivorus</i>
jastrab krahulec	<i>Accipiter nisus</i>
myšiak lesný	<i>Buteo buteo</i>
myšiak severský	<i>Buteo lagopus</i>
sokol rároh	<i>Falco cherrug</i>
sokol lastovičiar	<i>Falco subbuteo</i>
sokol myšiar	<i>Falco tinnunculus</i>
holub hrivnák	<i>Columba palumbus</i>
hrdlička poľná	<i>Streptopelia turtur</i>
sova lesná	<i>Strix aluco</i>
kukučka jarabá	<i>Cuculus canorus</i>
krutihlav hnedý	<i>Jynx torquilla</i>
žlna zelená	<i>Picus viridis</i>
ďateľ čierny	<i>Dryocopus martius</i>
ďateľ veľký	<i>Dendrocopus major</i>
ďateľ prostredný	<i>Dendrocopus medius</i>
ďateľ malý	<i>Dendrocopus minor</i>
vlha hájová	<i>Oriolus oriolus</i>
vrana obyčajná	<i>Corvus corone</i>
havran poľný	<i>Corvus frugilegus</i>
sýkorka bielolíca	<i>Parus major</i>
sýkorka belasá	<i>Parus caeruleus</i>
mlynárka dlhochvostá	<i>Aegithalus caudatus</i>
brhlík lesný	<i>Sitta europaea</i>
oriešok hnedý	<i>Troglodytes troglodytes</i>
drozd trskotavý	<i>Turdus viscivorus</i>
drozd plavý	<i>Turdus philomelos</i>
drozd čierny	<i>Turdus merula</i>
slávik červienka	<i>Erithacus rubecula</i>
penica čiernohlavá	<i>Sylvia atricapilla</i>
kolibkárík čipčavý	<i>Phylloscopus collybita</i>
trasochvost biely	<i>Motacilla alba</i>
škorec obyčajný	<i>Sturnus vulgaris</i>
vrabec poľný	<i>Passer montanus</i>
stehlík zelený	<i>Carduelis chloris</i>
stehlík pestrý	<i>Carduelis carduelis</i>
kanárik záhradný	<i>Serrinus serrinus</i>
hýľ obyčajný	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>
pinka obyčajná	<i>Fringilla coelebs</i>

Cicavce

Na území BLP sa vyskytujú viaceré, prevažne drobné druhy cicavcov, charakteristické pre oblasť listnatých lesov.

Netopiere (Chiroptera) - pozornosť si zasluhuje výskyt početných populácií viacerých druhov netopierov. Najmä tzv. stromové druhy netopierov (napr. raniak hrdzavý - *Nyctalus noctula*) tu nachádzajú vhodné úkryty v dutinách starých stromov. Celkovo bolo na území BLP zaznamenaných 14 druhov netopierov, z toho 5 v letnom období a 10 v období hibernácie.

V letnom období boli na území BLP metódou bat - detektoringu (záznam echolokačných signálov pomocou špeciálneho prístroja) zaznamenané tieto druhy: *Nyctalus noctula*, *Nyctalus leisleri*, *Eptesicus serotinus*, *Pipistrellus pipistrellus*, *Pipistrellus pygmaeus*.

Na území lesoparku sa nachádza 11 objektov starých vojenských bunkrov, ktoré netopiere využívajú ako úkryty v zimnom období. Pravidelné sčítavanie zimujúcich netopierov v týchto priestoroch prebieha od roku 1994, za ten čas tu bolo zaznamenaných 10 druhov: *Rhinolophus hiposideros*, *Myotis myotis*, *Myotis bechsteinii*, *Myotis nattereri*, *Myotis daubentonii*, *Myotis mystacinus/brandtii*, *Plecotus auritus*, *Plecotus austriacus*, *Eptesicus serotinus*, *Barbastella barbastellus*.

Druhy netopierov zimujúce v starých bunkroch na území BLP

Lokalita / Druh	Rhip	Mmyo	Mbech	Mnat	Mdau	Mmys/ bra	Paur	Paus	Bbar	Eser
Kamzík 1	+	+	+	+	+	+	+		+	
Kamzík 2	+	+	+	+	+		+		+	
Kamzík 3	+			+				+	+	+
Kamzík 4		+			+	+	+		+	
Letná				+			+		+	
Nad Klepáčom	+	+		+			+		+	+
Triáda		+		+	+		+		+	+
Pod vlekcom	+	+			+					
Zborená	+	+			+	+			+	+
Pod Sitinou 1			+				+	+	+	
Pod Sitinou 2								+	+	

Hmyzožravce (Insectivora) - k najčastejšie sa vyskytujúcim druhom patrí piskor obyčajný (*Sorex araneus*) a krt obyčajný (*Talpa europaea*). Najmä v okrajových častiach sa vyskytuje jež (*Erinaceus europeus*).

Šelmy (Carnivora) - pomerne často sa vyskytuje líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), kuna lesná (*Martes martes*), kuna skalná (*Martes foina*) a lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), len vzácné aj jazvec lesný (*Meles meles*). V poslednom období bol potvrdený aj výskyt vzácnnej vydry riečnej (*Lutra lutra*), ktorá tu nachádza najviac potravy v blízkosti rybníkov.

Hlodavce (Rodentia) - vyskytujú sa tu všetky bežné druhy listnatých lesov - napr. hrdziak lesný (*Clethrionomys glareolus*), ryšavka myšovitá (*Apodemus sylvaticus*), veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*) a plch obyčajný (*Glis glis*).

Dvojitozubce (*Lagomorpha*) - nehojne po celom území BLP sa vyskytuje zajac poľný (*Lepus europaeus*).

Párnokopytníky (*Artiodactyla*) - zastupujú hlavne druhy významné z poľovníckeho hľadiska. Najrozšírenejším zástupcom raticovej zveri je srnec európsky (*Capreolus capreolus*). Pomerne rozšírená je aj sviňa divá (*Sus scrofa*). Veľmi vzácne sa možno stretnúť aj s jeleňom európskym (*Cervus elaphus*), ktorý sa však pod vplyvom vysokej návštevnosti lesoparku presúva do severnejších oblastí Malých Karpát. Z nepôvodných druhov sa tu vyskytuje muflón (*Ovis aries*), občas sa objaví aj daniel škvrnitý (*Dama dama*).

1.3 Poľovníctvo a rybárstvo

V obvode BLP sa nachádza režijný revír, ktorého hranice sú totožné s hranicami užívania lesov Mestskými lesmi v Bratislave. Poľovné hospodárstvo zabezpečuje organizácia Mestských lesov v Bratislave vlastnými zamestnancami a prostredníctvom predaja povoleniek na odstrel.

Poľovný revír	Výmera v ha					Bonita revíru	Normov. stavy
	orná	lesná	vodná	iné	Spolu		
Režijný poľovný revír „Lesopark“	3	3006	11	39	3059	Jelenia V Danielia II Muflónia III Diviacia III Srnčia III	3 ks 16 ks 5 ks 22 ks 87 ks

Na území lesoparku sa nachádzajú nasledovné poľovnícke zariadenia políčka pre zver 7 ks – 3,22 ha, krmidlá pre jeleniu zver - 3 ks, krmidlá pre srnčiu zver - 25 ks a posedy 16 ks. Nenachádza sa tu žiadna chata využívaná len pre poľovnícke účely. Pri poľovačkách pomáha osem psov.

V súčasnosti je užívateľom rybolovného práva Slovenský rybársky zväz v Žiline, mestská organizácia v Bratislave. Mestské lesy v Bratislave však plánujú výkon rybolovného práva vo vlastnej réžii.

1.3.1 Chránené územia

CHKO Malé Karpaty

Na území BLP, respektíve aj v jeho tesnej blízkosti sa nachádza CHKO Malé Karpaty vyhlásená vyhláškou MŽP SR č. 138/2001 s druhým stupňom ochrany podľa zák. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Územie z veľkej časti pokrývajú listnaté lesy s bukom, jaseňom štíhlym, javorom horským a lipou. Z nepôvodných drevín sa tu vyskytuje gaštan jedlý. V teplomilných trávinných - bylinných spoločenstvách sa vyskytuje hlaváčik jarný, zlatofúz južný, poniklec veľkokvetý, klinček Lumnitzerov. K druhom, ktoré tu majú jediný výskyt na Slovensku, patrí listnatec jazykovitý, ranostaj ľúbi, rašetliak skalný. Malé Karpaty majú druhovo pestré živočíšstvo. Zistilo sa tu doteraz 700 druhov motýľov a okolo 20 druhov mravcov. Z bohato zastúpeného vtáctva možno z okolia hradných zrúcanín spomenúť napríklad skaliara pestrého a skaliarika sivého. Sokol rároh má v Malých Karpatoch najhojnejší výskyt na Slovensku. Z ďalších druhov vtákov v oblasti hniezdia napríklad bocian čierny, včelár obyčajný, hadiar krátkoprstý, výr skalný, myšiarka ušatá, lelek obyčajný.

Územie európskeho významu Vydrica

Rozloha: 7,1 ha

Tvorí ho porasty 941a1 (časť), 941b v LHC Železná Studienka. V budúcnosti sa navrhuje vo väčšej výmere ako PR Vydrica na LHC Rača (porasty 791 - 803, 806 - 809, 825 - 831b)

Biotypy, ktoré sú predmetom ochrany:

<u>91E0*</u>	Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy
<u>9110</u>	Kyslomilné bukové lesy
<u>9130</u>	Bukové a jedľové kvetnaté lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany:

<u>kováčik fialový</u>	<u><i>Limoniscus violaceus</i></u>
<u>mora schmidtova</u>	<u><i>Dioszeghyana schmidtii</i></u>
<u>mlynárik východný</u>	<u><i>Leptidea morsei</i></u>
<u>rak riavový</u>	<u><i>*Austropotamobius torrentium</i></u>

Navrhované manažmentové opatrenia:

Zvyšovanie rubnej doby.

Predlžovanie obnovnej doby.

Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy (výberkový hosp. spôsob).

Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacích stromov, skupiny stromov a ležaniny).

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území:

Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb.

Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky.

Zriadiť rybochovné zariadenie.

Výkon rybárskeho práva - lov rýb.

Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí.

Umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela.

Umiestnenie vodného diela.

Budovanie a vyznačenie turistických chodníkov, náučných chodníkov, bežeckých trás, lyžiarskych trás alebo cyklotrás.

Výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcou vodného toku), nad 50 m dĺžky.

Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky.

Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia:

Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky.

Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych druhov.

Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov.

Malé vodné elektrárne.

Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiarne odpadových vôd.

Územie európskeho významu Homolské Karpaty

Rozloha: 5172,44 ha

Na územie BLP v správe MLB zasahujú porasty 739, 757, 758, 763 - 765 (LHC Rača)

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi

6240* Subpanónske travinnobylinné porasty

6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

8310 Nesprístupnené jaskynné útvary

9110 Kyslomilné bukové lesy

9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy

9150 Vápnomilné bukové lesy

9180* Lipovo-javorové sutinové lesy

40A0* Xerotermné kroviny

91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách

91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy

91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany:

kunka červenobruchá

Bombina bombina

fúzač alpský

**Rosalia alpina*

roháč obyčajný

Lucanus cervus

spridač kostihojový

**Callimorpha quadripunctaria*

podkovár malý

Rhinolophus hipposideros

netopier veľkouchý

Myotis bechsteini

uchaňa čierna

Barbastella barbastellus

netopier obyčajný

Myotis myotis

netopier pobrežný

Myotis dasycneme

kováčik fialový

Limoniscus violaceus

netopier ostrouchý

Myotis blythi

lietavec sťahovavý

Miniopterus schreibersii

<u>vážka</u>	<u><i>Leucorrhinia pectoralis</i></u>
<u>modráčik stepný</u>	<u><i>Polyommatus eroides</i></u>
<u>potápnik</u>	<u><i>Graphoderus bilineatus</i></u>
<u>rak riavový</u>	<u><i>*Austropotamobius torrentium</i></u>

Navrhované manažmentové opatrenia:

Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacích stromov, skupiny stromov a ležaniny).

Odstraňovanie invázných druhov rastlín.

Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty.

Údržba vletových otvorov pre netopiere v starých banských dielach.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území:

Povrchové lomy vápencové, dolomitové.

Účelové komunikácie.

Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia:

Skládky odpadu.

Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny ostatných kategórií.

Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky.

Územie európskeho významu Devínska Kobyla

Rozloha: 649,26 ha

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi

6190 Dealpínske travinnobylinné porasty

6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (*dôležité stanovištia Orchideaceae)

6240* Subpanónske travinnobylinné porasty

6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa

8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

8310 Nesprístupnené jaskynné útvary

9110 Kyslomilné bukové lesy

9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy

9180* Lipovo-javorové sutinové lesy

40A0* Xerothermné kroviny

91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy

91H0* Teplomilné panónske dubové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany:

<u>kunka červenobruchá</u>	<u><i>Bombina bombina</i></u>
<u>spridač kostihojový</u>	<u><i>*Callimorpha quadripunctaria</i></u>
<u>netopier veľkouchý</u>	<u><i>Myotis bechsteini</i></u>
<u>uchaňa čierna</u>	<u><i>Barbastella barbastellus</i></u>
<u>netopier obyčajný</u>	<u><i>Myotis myotis</i></u>
<u>poniklec veľkokvetý</u>	<u><i>Pulsatilla grandis</i></u>
<u>kováčik fialový</u>	<u><i>Limoniscus violaceus</i></u>
<u>mora schmidtova</u>	<u><i>Dioszeghyana schmidtii</i></u>
<u>mlynárik východný</u>	<u><i>Leptidea morsei</i></u>
	<u><i>Bolbelasmus unicornis</i></u>
<u>jazyčkovec jadranský</u>	<u><i>Himantoglossum adriaticum</i></u>

Navrhované manažmentové opatrenia:

Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny).

Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov.

Odstraňovanie invázných druhov rastlín.

Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území:

Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky.

Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky).

Výkon poľovného práva - lov zveri.

Výkon poľovného práva - chov zveri.

Zriadiť poľovnícke zariadenie - posed, soľník, krmelec, senník.

Oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice.

Pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka).

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia:

Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č.2 vyhlášky.

Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny ostatných kategórií.

Rozširovanie vetkých nepôvodných druhov živočíchov.

Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí.

Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiarne odpadových vôd.

Banské stavby a ťažobné zariadenia.

Použitie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukovaná hudba mimo uzavretých areálov.

Chránené vtáčie územie Malé Karpaty

Na územie BLP v správe MLB zasahuje z CHVÚ Malé Karpaty len malá časť v severnej časti LHC Rača.

Podľa § 2 vyhlášky MŽP SR č. 216/2005, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Malé Karpaty, sa považujú:

(1) Za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sa v častiach chráneného vtáčieho územia uvedených v prílohe č. 2 považuje

a) vykonávanie výchovnej a obnovnej ťažby, zalesňovania, ochrany lesa a sústreďovania dreva (ďalej

len „lesohospodárska činnosť“) od 1. marca do 30. júna,

b) vykonávanie obnovnej ťažby iným spôsobom ako účelovým výberom v lesoch ochranných a lesoch

osobitného určenia,

c) obnovná ťažba veľkoplošnou formou podrastového hospodárskeho spôsobu a holorubným hospodárskym spôsobom v hospodárskych lesoch,

d) odstraňovanie a poškodzovanie hniezdných a dutinových stromov, ak tak určí štátny orgán ochrany

prírody a krajiny (ďalej len „orgán ochrany prírody“),

e) umiestňovanie stavby a budovanie lesnej cesty alebo zväžnice,

f) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy alebo cyklotrasy.

(2) Za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sa na pozemkoch okrem častí uvedených v odseku 1 považujú

a) lesohospodárska činnosť a realizácia poľnohospodárskych prác od 15. februára do 15. júla vykonávaná v blízkosti hniezda, ak tak určí orgán ochrany prírody,

b) odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdných a dutinových stromov, ak tak určí orgán ochrany prírody,

c) rozorávanie trvalých trávnych porastov.

1.3.2 Prvky ÚSES

Prvky ÚSES boli vymedzené v dokumente Regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) pre mesto Bratislava, spracovanom v r. 1994. V r. 1999 bol spracovaný Územný priemet prvkov RÚSES mesta Bratislavy, v ktorom boli tieto prvky upresnené a bola tiež posúdená ich funkčnosť. Na území BLP bolo na lesnom pôdnom fonde vymedzených viacero prvkov ÚSES - biocentier a biokoridorov rôznych hierarchických úrovní, z ktorých niektoré do územia BLP len okrajovo zasahujú, alebo ním prechádzajú.

Lesné biocentrá, spolu s existujúcimi a navrhovanými maloplošnými chránenými územiami a lokalitami výskytu chránených druhov živočíchov a rastlín, predstavujú z hľadiska ochrany prírody najvýznamnejšie územia v rámci BLP - tzv. „zónu ochrany prírody“. Na území LHC Železná Studienka a LHC Rača boli vymedzené nasledovné lesné biocentrá:

Biocentrá regionálneho významu (LHC Železná Studienka)

RBC Sitina

Porasty (dielce): 1341 - 1348

Charakteristika: Prevažne dubové porasty s teplomilnými krovinami, miestami s vyšším zastúpením agátu. Územie biocentra tvorí prepojenie medzi lesnými ekosystémami Pezinských a Devínskych Karpát, nachádza sa v trase viacerých biokoridorov. Pripravuje sa na vyhlásenie za chránené územie podľa zák. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v kategórii chránený krajinný prvok minimálne s tretím stupňom ochrany (CHKP Sitina).

Návrh: 1347, 1348 - bez zásahu, v ostatných porastoch len odstraňovať nepôvodné druhy drevín.

RBC Pekná cesta - Chlmec

Porasty (dielce): 871 - 878a, 879, 881-894

Charakteristika: Zachovalé lesné porasty s výskytom viacerých chránených druhov živočíchov.

Návrh: najhodnotnejšie časti porastov bez zásahu, v ostatných častiach podľa predpisu LHP prebiecky alebo účelový výber (podľa veku porastu).

RBC Hrubý vrch - Drieňovec

Porasty (dielce): 968 - 972, 975 - 977

Charakteristika: Zachovalé lesné porasty s výskytom viacerých chránených druhov živočíchov. Vo vrcholovej časti prestarnuté porasty blížiac sa k štádiu prirodzeného rozpadu.

Návrh: najhodnotnejšie časti porastov bez zásahu, v ostatných častiach podľa predpisu LHP prebiecky alebo účelový výber (podľa veku porastu).

RBC Pod Kamzíkom - Koliba

Porasty (dielce): 933, 936 - 937, 939 - 941a, 942 - 946, 949 - 960b, 964

Charakteristika: Zachovalé, čiastočne prestarnuté lesné porasty s výskytom viacerých chránených druhov živočíchov, miestami nadobúdajúce až pralesovité charakter.

Návrh: najhodnotnejšie časti porastov bez zásahu, v ostatných častiach podľa predpisu LHP prebiecky alebo účelový výber (podľa veku porastu).

RBC Srnie - Pavleškoviča

Porasty (dielce): 864, 865, 1051 - 1066, 1069 - 1073a, 1074, 1075

Charakteristika: Zachovalé lesné porasty s výskytom viacerých chránených druhov živočíchov.

Návrh: najhodnotnejšie časti porastov bez zásahu, v ostatných častiach podľa predpisu LHP prebiecky alebo účelový výber (podľa veku porastu).

RBC Dúbravská hlavica

Porasty (dielce): 1214 – 1216b, 1221-1225, 1237

Charakteristika: Zachovalé lesné porasty, sekundárne krovinné a lúčne spoločenstvá s výskytom viacerých chránených druhov živočíchov a rastlín.

Návrh: najhodnotnejšie časti porastov bez zásahu, v ostatných častiach podľa predpisu LHP prebiecky alebo účelový výber (podľa veku porastu).

Biocentrá regionálneho významu (LHC Rača):

RBC Vajnorská dolina

Porasty (dielce): 730 - 738, 741, 742, 745

Charakteristika: Zachovalé lesné porasty s výskytom viacerých chránených druhov živočíchov.

Návrh: najhodnotnejšie časti porastov bez zásahu, v ostatných častiach podľa predpisu LHP prebierky alebo účelový výber (podľa veku porastu).

RBC Zbojníčka - Panský les

Porasty (dielce): 771 - 776, 780 - 786, 813, 814

Charakteristika: Zachovalé lesné porasty s výskytom viacerých chránených druhov živočíchov.

Návrh: najhodnotnejšie časti porastov bez zásahu, v ostatných častiach podľa predpisu LHP prebierky alebo účelový výber (podľa veku porastu).

Biokoridory regionálneho významu:

RBK Vydrica

- časť územia biokoridoru sa prekrýva s navrhovaným ÚEV Vydrica

- časť územia biokoridoru je navrhovaná na vyhlásenie ako chránené územie v kategórii prírodná rezervácia (PR Vydrica)

Vymedzenie lesných biocentier na území BLP:

Názov biocentra	čísla porastov v LHC Železná studienka a LHC Rača
RBC Sitina	1341 - 1348
RBC Pekná cesta - Chlmec	871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878 a, 879, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 893, 894
RBC Hrubý vrch - Drieňovec	968 - 972, 975, 976, 977
RBC Pod Kamzíkom - Koliba	933, 936, 937, 939, 940, 941 a, 942, 943, 944, 945, 946, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955 a, 956, 957, 958, 959, 960 a, 960 b, 964
RBC Sŕnie - Pavleškoviča	864, 865, 1051 - 1066, 1069 - 1073a, 1074, 1075
RBC Dúbravská hlavica	1214, 1215, 1216a, 1216b, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1237
RBC Vajnorská dolina	730 - 738, 741, 742, 745
RBC Zbojníčka - Panský les	771, 773, 774 a, 776, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 813, 814

Biokoridory

Na území BLP sa nachádzajú resp. ním prechádzajú viaceré biokoridory rôznych typov a rôznej hierarchickej úrovne. Z hľadiska praktickej starostlivosti o územie BLP majú najväčší význam hydrické biokoridory (vodné toky) všetkých hierarchických úrovní a tiež lokálne biokoridory, resp. migračné trasy drobných terestrických stavovcov, najmä obojživelníkov. Funkčnosť biokoridorov lesnej bioty všetkých hierarchických úrovní je už v súčasnosti na území BLP dostatočne zabezpečená, a to súčasným spôsobom lesného hospodárenia, a tiež stavom súčasnej krajinnej štruktúry, ktorá je prakticky bez výraznejších migračných bariér. Vychádzajúc z hlavného poslania BLP je vcelku reálny predpoklad, že

takýto stav sa podarí udržať aj v budúcnosti, na rozdiel od okolitého intenzívne urbanizovaného územia.

1.3.3 Ochrana rastlín

Ochranu rastlín na území BLP je potrebné zabezpečiť predovšetkým dôslednou ochranou ich biotopov. Bez ochrany biotopov, resp. lokalít výskytu, nie je možné zabezpečiť dosiahnutie priaznivého stavu ochrany jednotlivých druhov. Pre každý ohrozený rastlinný druh, resp. skupinu druhov, bude preto potrebné navrhnúť konkrétne opatrenia ochrany, ktoré by sa mali v budúcnosti realizovať aj na území BLP.

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je ochrana živočíchov a rastlín všeobecnou povinnosťou, ktorá sa vzťahuje na všetky právnické i fyzické osoby, to znamená aj na správcu územia BLP, ako aj na ostatné hospodárske subjekty, ktoré tu pôsobia, a v primeranom rozsahu tiež na všetkých trvalých obyvateľov a návštevníkov BLP.

§ 4 Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov

(1) Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu.

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platia osobitné ustanovenia pre ochranu **chránených rastlín**.

§ 34 Chránená rastlina

(1) Chránenú rastlinu je zakázané

- a) poškodzovať, ničiť, trhať, vykopávať, vyrezávať, ako aj zbierať v jej prirodzenom areáli vo voľnej prírode,*
- b) držať a pestovať mimo jej prirodzeného výskytu v biotope,*
- c) premiestňovať alebo prepravovať,*
- d) predávať, kupovať alebo vymieňať a ponúkať na účel predaja alebo výmeny,*
- e) vyvážať.*

(2) Zakázané je aj poškodzovať a ničiť biotop chránenej rastliny.

1.3.4 Ochrana živočíchov

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je ochrana živočíchov a rastlín všeobecnou povinnosťou, ktorá sa vzťahuje na všetky právnické i fyzické osoby, to znamená aj na správcu územia BLP, ako aj na ostatné hospodárske subjekty, ktoré tu pôsobia, a v primeranom rozsahu tiež na všetkých trvalých obyvateľov a návštevníkov BLP.

§ 4 Všeobecná ochrana rastlín a živočíchov

(1) Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu.

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platia osobitné ustanovenia pre ochranu **chránených živočíchov**.

§ 35 Chránený živočích

- (1) *Chráneného živočicha je zakázané*
- a) *chytať, zraňovať alebo usmrtiť v jeho prirodzenom prostredí,*
 - b) *rušiť v jeho prirodzenom vývine, najmä ho vyrušovať v dobe rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku, migrácie,*
 - c) *ničiť a poškodzovať jeho biotop, najmä obydlie, hniezdo, miesto rozmnožovania, získavania potravy, odpočinku, preperovania alebo zimovania,*
 - d) *ničiť jeho vývinové štádiá vo voľnej prírode vrátane prázdnych vajec,*
 - e) *zbierať jeho vývinové štádiá vo voľnej prírode vrátane prázdnych vajec,*
 - f) *držať vrátane držby prázdnych vajec z voľnej prírody,*
 - g) *chovať v ľudskej opatere,*
 - h) *predávať, kupovať alebo vymieňať a ponúkať s cieľom predaja alebo výmeny,*
 - i) *premiestňovať alebo prepravovať,*
 - j) *medzidruhovo krížiť,*
 - k) *vyvážať.*

Ochranu živočíchov na území BLP je potrebné zabezpečovať predovšetkým dôslednou ochranou ich biotopov. Okrem toho pre niektoré skupiny živočíchov je potrebné realizovať navyše osobitné ochranné opatrenia zamerané obvykle na elimináciu negatívnych faktorov, ktoré ich nepriaznivo ovplyvňujú (napr. vyrušovanie návštevníkmi, automobilová doprava, úhyn na elektrických vedeniach, nedostatok potravy, pytliactvo, nedostatok úkrytov a zimovísk, a pod). Bez realizácie takýchto opatrení často nie možné zabezpečiť dosiahnutie priaznivého stavu ochrany jednotlivých druhov. Pre každý druh, resp. skupinu druhov, preto uvádzame navrhované špecifické opatrenia, ktoré bude potrebné v budúcnosti realizovať aj na území BLP.

Vodné bezstavovce

Z druhov európskeho významu patrí do tejto skupiny vzácna vážka - pásikavec (*Cordulegaster heros*), a tiež rak riavový (*Austropotamobius torrentium*), ktoré žijú vo Vydrici.

Navrhované opatrenia:

- eliminácia všetkých bodových zdrojov znečistenia odpadovými vodami z komunálnych a iných zdrojov (v prvom rade ide o nefunkčnú ČOV pri Sanatóriu a ďalšie prevádzky pozdĺž toku Vydrice),
- zabrániť rozširovaniu súčasných kapacít ubytovacích a stravovacích zariadení v celom povodí Vydrice, nakoľko ich prevádzka by nevyhnutne priniesla zvýšenie celkového množstva odpadových vôd vypúšťaných priamo alebo nepriamo do toku a zvýšilo by sa tiež riziko novej havárie,
- zabrániť ďalším necitlivým úpravám toku Vydrice a ostatných vodných tokov, upozorniť správcu toku, aby akékoľvek úpravy (údržbu) koryta uskutočňoval len v nevyhnutných prípadoch a až po dohode so správcom BLP a s orgánmi ochrany prírody,
- nepoužívať v celom povodí Vydrice pesticídy ani iné chemické látky (napr. postreky proti komárom),
- maximálne obmedzovať eróziu pôdy pri ťažbe, približovaní a doprave dreva,

- zimnú údržbu asfaltových komunikácií vykonávať len v nevyhnutnom rozsahu, v prípade používania posypových materiálov používať len inertné materiály, alebo látky s nulovou toxicitou pre vodné organizmy,
- pri vypúšťaní a čistení rybníkov dbať na to, aby sa do Vydrice nedostávalo bahno z rybníkov a tiež zabrániť prenikaniu nepôvodných druhov rýb z rybníkov do toku,
- pri chove rýb v rybníkoch nepoužívať hnojivá ani biocídne prípravky.

Bezstavovce (chrobáky) viazané na staré a odumierajúce stromy

Z druhov európskeho významu patrí do tejto skupiny roháč veľký (*Lucanus cervus*) a fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*) ktorých larvy žijú v koreňoch a dreve starých odumierajúcich dubov. V prestarnutých bukových porastoch sa vyskytuje veľmi vzácne aj fúzač alpský (*Rosalia alpina*), ktorého larvy žijú v starých bukových kmeňoch. K najvzácnejším druhom patrí pižmovec hnedý (*Osmoderma eremita*), ktorý obýva dutiny starých listnatých stromov, u nás hlavne dubov.

Navrhované opatrenia:

- ponechávať všetky stromy s výskytom týchto druhov v porastoch,
- pri ťažbe ponechávať vždy dostatočné množstvo výstavkov, stojacich zvyškov stromov a všetky stromy s dutinami.

Bezstavovce (motýle) viazané na špecifické živné rastliny a štruktúru biotopov

Do tejto skupiny patria viaceré vzácne druhy motýľov - napr. dúhovec menší (*Apatrura ilia*), dúhovec väčší (*Apatura iris*), babôčka osiková (*Nymphalis antiopa*), babôčka brestová (*Nymphalis polychloros*), ktorých živnými rastlinami sú tzv. pionierske dreviny (vrby, najmä rakyta, topole, osika, breza). Tieto dreviny sa pri súčasnom spôsobe hospodárenia v BLP vyskytujú v súvislých lesných porastoch len ojedinele.

Najmä pestro sfarbené denné druhy motýľov predstavujú obzvlášť atraktívnu skupinu živočíchov aj pre návštevníkov, ktorí ich výskyt vnímajú zväčša veľmi pozitívne.

Navrhované opatrenia:

- podporovať výskyt a rozšírenie uvedených pionierskych drevín, ako aj ostatných vzácnejších drevín s nižším zastúpením (napr. bresty, jarabina, brekyňa, mukyňa) vhodnými výchovnými zásahmi, a to najmä na okrajoch porastov v nadväznosti na lúčne priestory. Tým dosiahneme pre viaceré vzácnejšie druhy pomerne priaznivú štruktúru ich biotopov, keď sa blízko pri sebe nachádzajú živné rastliny (dreviny) pre ich larvy a súčasne aj zdroje potravy pre dospelé jedince, ktoré sa živia nektárom z lúčnych kvetov. Významné z hľadiska týchto druhov môžu byť aj plochy pod elektrovodmi, na ktorých sa vďaka pravidelnej údržbe (výrubom) udržiava vysoké zastúpenie týchto pionierskych drevín,
- udržiavať pestré druhové zloženie nelesných plôch (lúčnych priestorov) vhodnou údržbou, ideálnym riešením by bolo udržiavať tieto plochy okrem kosenia aj extenzívnym pasením oviec alebo kôz. Osobitný význam by mohla mať takáto údržba pasením na plochách pod elektrovodmi, kde by mohla aj prispieť k zníženiu ekonomických nákladov na túto činnosť,
- pri kosení týchto plôch ponechať vždy aspoň menšie časti nepokosené, najlepšie v okrajových polohách. Každoročne by malo ostať z každej lúčnej plochy nepokosených najmenej 10 - 20 %, pričom tieto nepokosené časti by sa mali v rámci plochy v jednotlivých rokoch striedať.

Ryby

Fauna rýb nebola doteraz na území BLP podrobnejšie skúmaná, v toku Vydrice je však možné predpokladať výskyt niektorých vzácnejších druhov. V rybníkoch sa chovajú hospodársky významné druhy rýb, napr. kapre, šľuky a zubáče, čo môže za určitých okolností negatívne ovplyvňovať pôvodnú rybiu faunu vo Vydrici.

Navrhované opatrenia:

- rovnaké ako pri vodných bezstavovcoch,
- okrem toho otázky chovu rýb v rybníkoch (vhodné druhové zloženie, početnosť, prikrmovanie,...) pravidelne konzultovať s odborníkmi (ichtyológ, hydrobiológ), tak aby nedochádzalo k ohrozeniu pôvodnej fauny vo Vydrici.

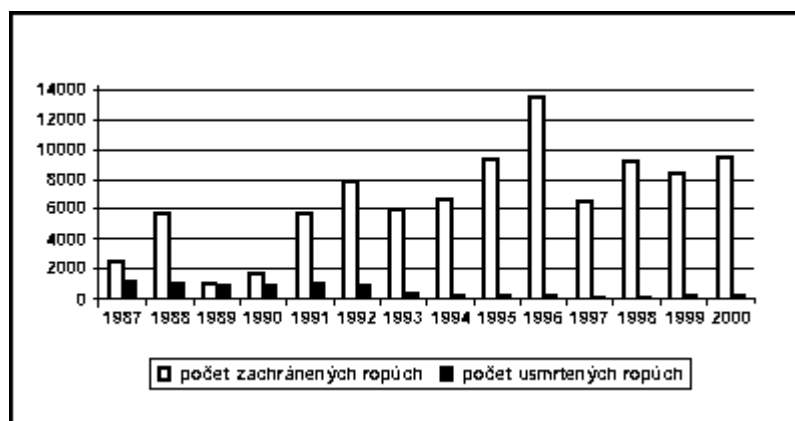
Obojživelníky a plazy

Fauna obojživelníkov a plazov je na území BLP pomerne dobre preskúmaná, známe sú aj špecifické nároky jednotlivých druhov na ochranu. Najväčšia potreba takýchto opatrení je pri dvoch druhoch - ropucha obyčajná (*Bufo bufo*) a skokan hnedý (*Rana temporaria*), ktoré každoročne v jarnom období migrujú do rybníkov v údolí Vydrice, pričom často dochádza k ich úhynu v dôsledku kolízií s motorovými vozidlami, a to najmä na Ceste slobody. Migrácia ropúch trvá na týchto lokalitách zhruba 2 - 3 týždne a jej dĺžka závisí vo veľkej miere od počasia, predovšetkým od teploty a vlhkosti.

Tento problém sa snažia riešiť dobrovoľní ochrancovia prírody. Základná organizácia SZOPK Miniopertus organizuje každoročne už od roku 1987 na Železnej studienke akciu "Pomoc ropuchám pri jarných migráciách". V rámci tejto akcie sa v jarnom období inštalujú v kritických úsekoch dočasné zábrany z plastovej fólie, ktoré väčšine žiab zabraňujú dostať sa na vozovku. Dobrovoľníci potom prenášajú ropuchy cez cestu do rybníkov.

Zatiaľ čo v prvých rokoch akcie sa kládol dôraz predovšetkým na samotný prenos ropúch cez vozovku, postupne sa zdokonaľovala stavba zábran, zväčšovali sa úseky, na ktorých boli zábrany postavené a do akcie sa postupne zapájalo stále viac dobrovoľníkov z radov verejnosti. V súčasnosti sa zábrany budujú pozdĺž rybníkov na troch úsekoch s celkovou dĺžkou 1175 metrov.

Zo štatistického vyhodnotenia jednotlivých ročníkov akcie vyplýva, že počet zachránených ropúch sa v priemere pohybuje v rozmedzí 6-10 tisíc. Tieto počty čiastočne kolísajú v závislosti od počasia a ďalších faktorov. Pomer usmrtených a zachránených ropúch v prvých rokoch akcie bol takmer jedna ku jednej. V posledných rokoch tvoria usmrtené ropuchy len cca 3 % z celkového počtu migrujúcich žiab, čo potvrdzuje praktický prínos tejto akcie pre ich ochranu.

Navrhované opatrenia:

- dôsledne chrániť všetky známe liahniská a zimoviská obojživelníkov a plazov.
- minimalizovať alebo úplne vylúčiť chov dravých druhov rýb v rybníkoch (tieto sa vo veľkej miere živia larvami obojživelníkov - žubrienkami).
- ponechávať časti brehov v každom rybníku (aspoň 20% z celkovej dĺžky brehu) zarastené litorálnou vegetáciou a vodnými makrofytmami, najvhodnejšie sú na to vtokové časti rybníkov s miernymi brehmi a s plytčinami. Zárazy vodnej vegetácie slúžia najmä skokanom na kladenie vajíčok, aj ako útočiská lariev obojživelníkov pred predátormi.
- prípadné nové vodné nádrže budovať ako neprietočné, pri ich plánovaní zohľadňovať aj ekologické nároky obojživelníkov, tak aby im vyhovovali aj ako reprodukčné lokality (liahniská).
- pri vypúšťaní a napúšťaní rybníkov a nádrží je potrebné z hľadiska ochrany obojživelníkov rešpektovať nasledovné zásady: - z dvoch rybníkov, ktoré sú blízko pri sebe (1. a 2., 3. a 4.) vypúšťať vždy len jeden rybník, tak aby mali obojživelníky možnosť migrovať do druhého rybníka, - nevypúšťať rybníky v čase od februára do júla, kedy prebieha rozmnožovanie a vývoj lariev obojživelníkov, - zabezpečiť, aby rybníky boli vždy znovu napustené najneskôr do konca februára, z hľadiska ochrany zelených skokanov, ktoré zimujú zahrabané v bahne na dne rybníka, ako aj ďalších vodných živočíchov, je najvhodnejšie aby bol rybník napustený po celú zimu, inak hrozí pri premrznutí dna vypusteného rybníka ich úhyn. Najvhodnejšie pre ochranu obojživelníkov by bolo, keby mohli byť rybníky napustené po celý rok a vypúšťali by sa len výnimočne z dôvodov nevyhnutnej údržby.
- v tesnej blízkosti vodných tokov a na vlhkých miestach s výskytom salamandry škvrnitej (*Salamandra salamandra*) minimalizovať alebo úplne vylúčiť ťažbu a približovanie dreva, a to najmä v jarnom a letnom období.
- na vhodných miestach (okraje nelesných plôch, brehy stojatých vôd), kde to nebude prekážať z estetického hľadiska, ponechávať kôpky tlejúceho organického materiálu z údržby (seno, tráva, konáre, lístie, a pod.) ktoré môžu slúžiť vzácnym plazom ako úkryty a liahniská.
- v čase rozmnožovania obojživelníkov v maximálnej miere eliminovať individuálnu automobilovú dopravu na celom úseku Cesty slobody pozdĺž Vydrice od Červeného mosta až po Peknú cestu - Spariská

Opatrenia na zabezpečenie migrácie a reprodukcie ropuchy obyčajnej (*Bufo bufo*) a skokana hnedého (*Rana temporaria*):

Sezónny úplný zákaz vjazdu motorových vozidiel:

- zabezpečiť sezónny zákaz vjazdu do oblasti Železnej studienky minimálne v čase od 20. 3. do 20. 4. (podľa teploty predĺžiť o cca 2-3 týždne),
- zvýšiť kontrolu porušovania zákazu vjazdu políciou v čase migrácie,

Podchody pre žaby (žabochody):

- vyhodnotiť funkčnosť, zabezpečiť údržbu a dobudovanie (v prípade potreby aj rekonštrukciu) dvoch žabochodov pri Klepáči,
- vybudovať ďalšie žabochody spolu s navádzacími zariadeniami pri 1. a 2. rybníku,

Údržba a rekonštrukcia cesty:

- v prípade, že nebudú vybudované ďalšie žabochody pri 1. a 2. rybníku, je potrebné na týchto úsekoch pri rekonštrukcii cesty nebudovať obrubníky zo strany od rybníkov a na strane od lesa použiť len nízke obrubníky, tak ako pri 3. a 4. rybníku,
- koordinovať alebo úplne vylúčiť čistenie cesty pomocou pojazdných mechanizmov v čase migrácie žiab (dochádza pri ňom k zbytočnému úhynu),
- zabezpečiť ochranu (optimalizáciu vodného režimu) reprodukčnej plochy skokanov hnedých v depresii v jelšovom poraste pri ceste v úseku nad 1. rybníkom (pri čistení chodníka došlo v minulosti k odvodneniu depresie a k následnému vyschnutiu a úhynu znášok),

- zmapovať možnosť vnikania žiab do jednotlivých kanálových vpustov, v prípade potreby navrhnuť a realizovať dočasné uzavretie kanálových vpustov v čase migrácie alebo ich trvalé zabezpečenie,

Úpravy a využívanie rybníkov:

- prehodnotiť potrebu úpravy brehov 3. rybníka spevňovaním konármi, ktoré predstavujú pre žaby bariéru hlavne pri vychádzaní z vody, aspoň na niektorých úsekoch je potrebné umožniť žabám bezproblémový výstup z vody na breh,
- nerealizovať čistenie brehov rybármi v čase nakladených vajíčok,
- koordinovať vypúšťanie vody z rybníkov,
- pri plánovanej úprave 1. rybníka na rekreačné účely hrozí zvýšenie zarybnenia, úprava brehov, zvýšenie pohybu ľudí (v prípade realizácie úprav je potrebné vytvoriť aj vhodné reprodukčné priestory a zabezpečiť prístupové koridory pre obojživelníky).

Vtáky

Pre ochranu väčšiny lesných druhov vtákov vcelku postačuje súčasný spôsob extenzívneho hospodárenia v lesných porastoch na území BLP. Najmä pre tzv. dutinové hniezdiče (napr. sýkorky, brhlíky, niektoré sovy) má zásadný význam ponechávanie bŕtlavých (dutých) stromov v porastoch. Rovnako významné je ponechávanie stojacich odumretých stromov a ich zvyškov pre d'atle a pre ďalšie druhy vtákov, pre ktoré predstavujú najmä v zimnom období významné zásobárne potraviny - rôznych bezstavovcov a ich lariev.

Z hľadiska ochrany osobitnú skupinu vtákov tvorí niekoľko vzácných druhov, ktoré sú najmä v čase hniezdenia obzvlášť citlivé na vyrušovanie - sú to napríklad niektoré vzácne dravce - sokol rároh (*Falco cherrug*), orol kráľovský (*Aquila heliaca*) a bocian čierny (*Ciconia nigra*). Tieto druhy síce nachádzajú pomerne vhodné podmienky aj na území BLP, limitujúcim faktorom ich hniezdenia je však príliš vysoká intenzita vyrušovania návštevníkmi a pri ťažbe dreva. V súčasnosti nie je preto známe hniezdenie týchto druhov z územia BLP. V prípade zahniezdenia niektorého z týchto vzácných druhov, ktoré možno predpokladať hlavne pri sokolovi rároho, je potrebné im zabezpečiť maximálnu ochranu a klud počas celého obdobia hniezdenia.

Osobitný problém pri ochrane vtákov na území BLP predstavujú nadzemné elektrovody. Pre vtáky je smrteľný dotyk s vedením, v ktorom je prúd s napätím nad 1kV. Z tohoto hľadiska sú najviac rizikové tzv. „stĺpy smrti“ - s vodorovnými konzolami a zvyčajne s tromi vodičmi vedenými na podperných izolátoroch. Tento rizikový faktor negatívne ovplyvňuje hlavne dravce, vrátane najvzácnejších druhov, ktoré na takýchto stĺpoch často odpočívajú pri love potraviny. K smrteľným zraneniam vtákov dochádza najčastejšie pri ich dosadaní na stĺp elektrovodu alebo pri vzlietaní z neho.

Navrhované opatrenia:

- pri ťažbe ponechávať vždy dostatočné množstvo výstavkov, stojacich zvyškov stromov a všetky stromy s dutinami.
- nevykonávať ťažbu na hniezdiskách dravcov v hniezdnom období (február - jún).
- vytvárať najmä v chránených územiach a v lesných biocentrách bezzásahové „zóny ochrany prírody“, ako potenciálne hniezdiská pre najvzácnejšie druhy dravcov. V týchto zónach je potrebné v maximálnom rozsahu systematicky eliminovať rušivé faktory a vytvoriť vhodné podmienky pre hniezdenie týchto druhov, a „prilákať“ ich tak na tieto lokality, a to aj s ohľadom na ich aktuálne hniezdiská, ktorých umiestnenie sa v jednotlivých rokoch často mení práve v závislosti od intenzity vyrušovania.
- všetky nadzemné elektrovody na území BLP technicky zabezpečiť, tak aby neboli nebezpečné pre vtáky (osadením vhodných zábran, ich rekonštrukciou alebo kabelizáciou).

Cicavce

Zo skupiny cicavcov patrí na území BLP k vzácnejším druhom napríklad jazvec lesný (*Meles meles*). Za jeden z najvzácnejších druhov možno považovať vydru riečnu (*Lutra lutra*), ktorá sa tu vyskytuje zrejme v počte len niekoľkých kusov. V prípade že by sa v oblasti rybníkov objavil bobor vodný (*Castor fiber*), možno očakávať vážny konflikt medzi záujmami rekreácie, rybárstva a ochrany prírody. Objavenie sa bobra nie je veľmi pravdepodobné, ale vzhľadom na postupný nárast jeho populácie v neďalekých regiónoch Záhoria a v dunajských luhoch ho nemožno celkom vylúčiť. Bobor môže spôsobovať problémy stínaním stromov a vyhrabávaním brlohov v hrádzach rybníkov. Ak by nastala takáto situácia, odporúčame riešiť ju odchytom bobra (môže ho vykonávať len kvalifikovaný odborník) a jeho premiestnením na inú lokalitu mimo územia BLP.

Osobitnú pozornosť si vyžaduje ochrana netopierov, ktorú Slovenskej republike ukladá aj osobitná Dohoda o ochrane netopierov (EUROBATS).

Navrhované opatrenia:

Opatrenia pre ochranu jazveca

- zaviesť na území BLP jeho celoročnú ochranu (jazvec je poľovnou zverou).

Opatrenia pre ochranu vydry

- v maximálnej miere eliminovať individuálnu automobilovú dopravu na celom úseku Cesty slobody pozdĺž Vydrice od Červeného mosta až po Peknú cestu - Spariská (najväčšie riziko úhynu pre vydru je pri kolízii s motorovým vozidlom),
- na vhodných miestach ponechávať na brehoch vôd kopy konárov, ktoré môžu vydre slúžiť ako úkryt,
- pri plánovanej úprave rybníkov na rekreačné účely (1. rybník) je potrebné vytvoriť pre vydru vhodné biotopy s brehovou vegetáciou a zabezpečiť pre ňu aj prístupové koridory.

Opatrenia pre ochranu netopierov

Doteraz bolo na území Bratislavského lesoparku zaznamenaných 14 druhov netopierov, z toho 5 v letnom období a 10 v zimnom období počas hibernácie. Aktívna ochrana netopierov vyžaduje chrániť všetky typy biotopov, ktoré netopiere počas roka využívajú - zimoviská, letné, najmä reprodukčné biotopy a loviská.

Ochrana zimovísk (starých bunkrov)

- zabrániť vyrušovaniu netopierov, najlepšie uzavretím bunkrov. Vzhľadom k tomu, že ide o zásah do biotopu chránených druhov živočíchov, je nevyhnutné každé uzavretie vchodu (najmä jeho vhodné technické riešenie a čas realizácie) vopred konzultovať nielen s odborníkmi (v Bratislave ZO SZOPK Miniopterus), ale aj s orgánmi ochrany prírody.
- po uzavretí vchodu musí zostať voľný vletový otvor, ideálne je použitie horizontálnych mreží vzdialených od seba aspoň 15 - 20 cm,
- technické riešenie uzatvorenia vchodu by malo umožňovať v prípade potreby vstup oprávnených osôb (odborníkov - chiropterológov) za účelom pravidelnej kontroly zimovísk a zimného sčítania,
- zabrániť úplnému zasypaniu vchodov hlinou a lístím, aby zostali priechodné pre netopiere,

- bunkre majú aj svoju historickú hodnotu, preto je potrebné väčšie zásahy konzultovať aj s odborníkmi v tejto oblasti.

Ochrana letných biotopov (úkryty, reprodukčné biotopy)

- ponechávať všetky stromy s výskytom netopierov v porastoch,

- pri ťažbe ponechávať vždy dostatočné množstvo výstavkov, stojacich zvyškov stromov a všetky stromy s dutinami,

- pri zistení výskytu netopierov v budovách privolať odborníkov (v Bratislave ZO SZOPK *Miniopterus*),

Ochrana lovných biotopov

- nepoužívať na celom území BLP letecky aplikované pesticídy (napr. postreky proti komárom),

- v okolí vodných plôch ponechávať hustú brehovú vegetáciu,

- nebudovať nové zdroje osvetlenia v blízkosti vodných plôch, ktoré sú lovným biotopom pre netopiere.

1.3.5 Ochrana biotopov

Ochranu lesných biotopov na území BLP je potrebné zabezpečiť prostredníctvom usmernení lesohospodárskej činnosti uvedených v predchádzajúcich častiach tejto kapitoly. Dôležité pritom je ponechávať dostatočne veľké plochy týchto biotopov ich prirodzenému vývoju, tzn. v trvalo bezzásahovom režime. Tieto „bezzásahové plochy“ by mali byť prednostne lokalizované v existujúcich a navrhovaných maloplošných chránených územiach a v prvkoch ÚSES, ale v menšom rozsahu aj na ostatnom území BLP, kde sú na tento účel vhodné najmä ochranné lesy.

Ochranu vzácnejších typov nelesných biotopov na území BLP je potrebné zabezpečiť ich vhodným manažmentom, a to najmä kosením, za efektívny spôsob manažmentu možno považovať aj extenzívnu pastvu s využitím oviec alebo kôz.